בעזהשי"ת

אבינו מלכינו חטאנו לפניך, אבינו מלכינו אין לנו מלך אלא אתה, צ"ב השייכות להדדי.

יש לפרש עפ"י מה **ששמעתי ממו"ר הגה"צ ר' טובי' ליבערמאן זצ"ל אב"ד האליין – בראזיל, ששמע מפה קדשו רביה"ק זי"ע** לפרש מאמרם ז"ל (ברכות לא ע"א) **לא יפטור אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה,** וכ' בירושלמי **מאי הלכה, יחיד ורבים הלכה כרבים,** והוא תמוה, דהנה ידוע הויכוח של כנסת ישראל עם הקב"ה (איכה רבתי פ"ה כ"ב) דהקב"ה אומר (מלאכי ג') שובו אלי ואשובה אליכם, וכנסת ישראל טוענת השיבנו ה' אליך ואח"כ ונשובה והנה הקב"ה הוה יחידו של עולם – **ומי לנו יחיד יותר ממנו האחד יחיד ומיוחד (לשון רבינו ז"ל)** - ואנן רבים כנגדו כביכול, וזה אל יפטור"ר אדם מחביר"ו, זה הקב"ה, כמ"ש רעיך ורע אביך (משלי כז י), אלא מתוך דבר הלכה, ומהו הלכה, יחיד ורבים הלכה כרבים, דבפלוגתא הנ"ל של כנסת ישראל עם אבינו שבשבמים פסקינן כהרבים, הלא הוא כנסת ישראל, השיבנו ה' אליך ונשובה, ומתוך פסק זה אפשר לפטור בדין אצל הקב"ה, עכ"ד, ודפח"ח.

ובזה מובן מה דאמרינן **אבינו מלכנו חטאנו לפניך,** ולכאורה אם חטאנו א"כ איך אפשר תו להתפלל, הרי ע"י החטאים נעשה מסך המבדל בין ישראל לאביהם שבשמיהם, לכן אמרינן **אין לנו מלך אלא אתה,** וממילא אתה ה' הוא אחד יחיד ומיוחד ואנן הרבים, ויחיד ורבים הלכה כרבים, א"כ נקטינן השיבנו ה' אליך ונשובה, ושפיר יכולין להתפלל קמי דקוב"ה.

ולפי הנ"ל אפשר לפרש ג"כ הפייט (סליחות ערב יוה"ק) **במה אקדם ואכף פני לא יקח שוחד ובידי אין מעש ועל זאת לבי יפחד, אבל עתה בזכרי מלכות שם המיוחד, ועל זאת אני בוטח באמרם ה' אחד.** דהנה בידי אין מעש ועל זאת לבי יפחד דהאיך אנו יכולים להתקרב אל ה' ולשפוך שיח לפניו, ע"ז אמרינן ועל זאת אני בוטח באמרם ה' אחד, דהוא יחידו של עולם ויחיד ורבים הלכה כרבים, וצריך הקב"ה לשוב אלינו קודם ואח"כ נשובה אליו, ושפיר יכולין להתפלל אל ה'.

ובא הכתוב השלישי"י לפרש עוד בזה, מה דאמרינן (פזמון של שחרית יוה"כ) **אנא סלח נא פשע ועון שא וכחך יגדל נא קדוש, מלך שוכן עד לבדך מלך עדי עד הא-ל הקודש, מלך מאזין שועה לעמו מחיש ישועה נורא וקדוש,** דהיינו אנא סלח נא פשע ועון שא נא, ולכאורה יש מסך המבדיל בינינו לאבינו שבשמים, על זה אמרינן, מלך שוכן עד '**לבדך**' מלוך עדי עד, כי הקב"ה הוא לבדו אחד יחיד ומיוחד, ופסקינן הלכה כרבים, ולכן הקב"ה צריך לשוב אלינו מקודם ויש לנו פתחון פה להתפלל אל ה', לזה אמרי' מלך מאזין שועה לעמו מחיש ישועה, ויה"ר שיתקבל תפלתינו ברחמים וברצון.

❖ ❖ ❖

במה אקדם ואכף פני לא יקח שוחד, ובידי אין מעש ועל זאת לבי יפחד אבל עתה בזכרי שם המיוחד ועל זאת אני בוטח באמרם ה' אחד ומושכים כולם יחד מזה אחד ומזה מחר יהי' האות הזה.

ונראה עפ"י מה שכתב **בסידורו של שבת** (ח"ב ד"ד) על מה דאיתא בגמרא (ראש השנה יז ע"ב) כתיב ורב חסד וכתיב ואמת, בתחילה ואמת ולבסוף ורב חסד, והוא משולל הבנה, ופי' עפ"י מש"כ מי הקדמנו ואשלם ואמרו ז"ל (ויק"ר פכ"ז ב') אמר הקב"ה מי עשה מעקה עד שלא נתתי לו בית וכו', ענינו כי בכל דרכיך דעהו ובכל הענינים אפי' במילי דעלמא צריך האדם לקבוע במחשבתו בראשיתו כדי לקיים מצות בוראו, על דרך זה, כשבונה בית תהא עיקר כוונתו לקיים מצות מזוזה ומעקה קודם שנתן לו הקב"ה הבית, ועל זה אמר '**מי הקדימנו ואשלם**' עפ"י הדין, על זה אמר '**מתחלה**' **ואמת**', אם מתחילה הי' כוותו לקיים מצות מזוזה ומעקה, אזי מגיע לו שכרו עפ"י הדין, '**ולבסוף**', שאינה מקיים המצוה כי אם אחר שמקדים לו הקב"ה לתת לו הבית, אז '**ורב חסד**' אינו מגיע לו שכרו מדינא כי אם מצד החסד ורחמים, עיי"ש בדבריו.

אמנם כל זה דוקא בזמן שבית המקדש הי' קיים, אבל בזמן הזה דחרב ביהמ"ק בעו"ה אין לנו מקום לזכך ולטהר הלב, וממילא אין בידינו ובמחשבתינו לפעול כמעשה, כמ"ש בספה"ק ייטב לב (פ' תרומה), א"כ שוב חזרה התמי' מי מקדימנו ואשלם, ואין לומר אם חושב מתחילה קודם שנתן לו הקב"ה היית שפיר מקבל שכר כי אין במחשבותינו כח כלל שיהא נחשב כמעשה כבר קודם שהקב"ה נתן לו הבית.

אמנם אפשר לומר באופן אחר, האיך אנו מקבלין שכר על המצות, על פי מה שכתב **בישמח משה** (פ' תבוא בהפטורה ד"ה או יאמר) לפרש הכתוב ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו (תהלים ס"ב י"ג), שהרי באמת יש לכל דבר ג' חלקים, ראש תוך וסוף, והמתחיל והגומר הוא העיקר, והממוצע הוא מסייע בעלמא ואין בו ממש, והנה הקב"ה הוא המתחיל והגומר והאדם הוא רק ממוצע ואינו אלא מסייע, ואעפ"כ מרוב חסד הא-ל ב"ה נחשב כאילו האדם עושה את המצוה, וזהו ואתה תשלם לאיש '**כמעשהו**' כאילו עושהו כולו, עכדה"ק.

וזאת מתפללין אל ה', **במה אקדם ואכף פני לא יקח שוחד,** '**ובידי אין מעש**' **ועל זאת לבי יפחד,** היינו אין שום מעשה מצוה שלימה 'בידינו', כי המתחיל והגומר הוא הקב"ה, והאיך יכולין לזכות בדין, וממשיכין ואמרין, **אבל עתה בזכרי** '**שם המיוחד**', **ועל זאת אני בוטח באמרם הוי"ה אחד,** היינו בזכרי שם הוי"ה ב"ה שהוא מורה על מדת החסד כידוע, ומחסד ה' לחשוב לאדם מעשה המצוה כאילו עושהו כולו, א"כ שפיר יש בידינו זכותים לזכות בדין.

ובזה יש לומר, **כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני הוי"ה תטהרו,** כי על ידי שם הוי"ה ברוך הוא – מדת חסדו יתברך, שחושב לנו זכות המצות כאילו עשינו כולו, בזה נזכה ביום הזה מטוהר ומזוכך מכל פשעינו ויוציא לאור משפטינו.

❖ ❖ ❖

ויהי רצון שיתקבל תפלתינו ברחמים וברצון ושעבה כלענן למאר חתימה טובה ולשנת גאולה וישועה.